

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/98/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6622202380
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2026:6622202380.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Vladimíra Šalamúna, v spore žalobcov 1/ maloletej A. B., narodenej X. XXXXXXX XXXX, C. XXX, s prechodným pobytom B. D., E. F. XXXX/X, zastúpenej zákonným zástupcom G. B., narodeným X. XXXXXXXXXX XXXX, C., G. H. C. XXX, 2/ I. B., narodeného XX. XXXX XXXX, C., G. H. C. XXX, 3/ G. B., narodeného XX. XXXXXXXXXX XXXX, C., G. H. C. XXX, 4/ G. B., narodeného X. XXXXXXXXXX XXXX, C., t. č. C. XXX, všetci zastúpení advokátom JUDr. Jozefom Elsnerom, Lipany, Sabinovská 65, proti žalovanému Union poisťovňa, a. s., Bratislava, Karadžičova 10, IČO: 31 322 051, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec z 27. novembra 2023 č. k. 11C/41/2022-331 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec zo 14. februára 2025 č. k. 11C/41/2022-400 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423, takto

rozhodol:

I. Opravné uznesenie Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423 v záhlaví a vo výroku opravuje tak, že priezvisko žalobkyne 1/ má byť správne uvedené: „Ruszóová“.

II. Rozsudok Okresného súdu Lučenec z 27. novembra 2023 č. k. 11C/41/2022-331 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec zo 14. februára 2025 č. k. 11C/41/2022-400 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 700,-Eur, žalobcovi 3/ sumu 5.000,-Eur a žalobcovi 4/ sumu 10.000,- Eur (časť I. výroku), p o t v r d z u j e.

III. Rozsudok Okresného súdu Lučenec z 27. novembra 2023 č. k. 11C/41/2022-331 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec zo 14. februára 2025 č. k. 11C/41/2022-400 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti závislého výroku o trovách konania žalobcov 1/, 3/, 4/ (časť III. výroku) m e n í t a k, ž e žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1/, žalobcovi 3/, žalobcovi 4/ náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

IV. Žalobcom 1/, 3/, 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

V. Rozsudok Okresného súdu Lučenec z 27. novembra 2023 č. k. 11C/41/2022-331 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec zo 14. februára 2025 č. k. 11C/41/2022-400 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 2/ sumu 700,-Eur (časť I. výroku) a v časti závislého výroku o trovách konania žalobcu 2/ (časť III. výroku) z r u š u j e a v e c m u v t o m t o r o z s a h u v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom z 27. novembra 2023 č. k. 11C/41/2022-331 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie zo 14. februára 2025 č. k. 11C/41/2022-400 (ďalej aj „opravné uznesenie súdu prvej inštancie zo 14. februára 2025“) v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Lučenec z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423 (ďalej aj „opravné uznesenie súdu prvej inštancie z 1. augusta 2025“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 700,- Eur, žalobcovi 2/ sumu 700,- Eur, žalobcovi 3/ sumu 5.000,- Eur a žalobcovi 4/ sumu 10.000,- Eur, to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdených súm, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (III. výrok).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia 1/-4/ sa žalobou domáhali proti žalovanému (pôvodne voči Groupama Biztosító Zrt., Budapešť) zaplata nemajetkovej ujmy, každý zo žalobcov 1/-4/ v sume 35.000,- Eur spolu s 5,00% ročným úrokom z omeškania odo dňa doručenia žiadosti žalobcov 1/-4/ žalovanému o plnenie až do zaplata, ktorá im vznikla tým, že dňa 1. marca 2019 došlo za obcou Pinciná smerom na Nové Hony k dopravnej nehode zapríčinennej vodičom J. B., ktorý na mieste dopravnej nehody zraneniam podľahol, pričom spolujazdec G. B. pri dopravnej nehode utrpel rovnako zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Zapríčinením dopravnej nehody nebol J. B., ktorý mal so žalovaným uzavretú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zmluva o PZP“) spôsobil usmrtenie G. B., a tým žalobcom 1/-4/ nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v zásahu do práva na ochranu ich súkromia, súčasťou ktorého je aj právo na rodinný život, spočívajúci v udržaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami.

1.2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že neuznáva nárok žalobcov 1/-4/ v celom rozsahu. Nerozporoval skutočnosť, že motorové vozidlo Opel Astra EČ: B. XXXXX (ďalej len „motorové vozidlo“) bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla u neho. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, keďže nárok na náhradu nemajetkovej ujmy mal žalobcom 1/-4/ vzniknúť dňa 1. marca 2019 a žaloba bola na súd prvej inštancie doručená až dňa 8. júna 2022. Zároveň vzniesol námietku pasívnej vecnej legitímácie a zdôraznil, že z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vznikne poškodenému nárok na náhradu škody podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon 381/2001 Z. z.“ alebo „zákon o PZP“), pričom žalobcovia 1/-4/ nie sú poškodenými podľa § 2 písm. g) zákona o PZP, a preto ani ich nárok nie je možné považovať za nárok hradený z povinného zmluvného poistenia. Poukázal na to, že je potrebné zohľadniť to, že nebol G. B. si dobrovoľne prisadol do motorového vozidla ako spolujazdec, pričom nebol J. B. viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Mal za to, že žalobcami 1/-4/ uplatnená výška nemajetkovej ujmy (35.000,- Eur pre každého zo žalobcov 1/-4/) je neprimeraná s tým, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vznikne žalobcom 1/-4/ až právoplatným rozhodnutím súdu.

1.3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa Čl. 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“), § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15, § 16, § 415, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 4 ods. 1, 2, 4, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 8/2009 Z. z. účinného k 1. marcu 2019 o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z. z.“).

1.4. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nebol vodič motorového vozidla J. B. spôsobil pod vplyvom alkoholu dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej zahynul syn žalobcu 4/ a brat žalobcov 1/-3/. Trestné stíhanie proti J. B. bolo uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Lučenci, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania z 28. mája 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 14. júna 2019, zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona.

1.4.1. V konaní nebolo sporným, že motorové vozidlo, ktoré v čase dopravnej nehody šoféroval nebohý J. B., bolo povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u právneho predchodcu žalovaného.

1.4.2. Žalobcovia 1/-4/ sa žalobou domáhali nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, každý zo žalobcov 1/-4 vo výške 35.000,- Eur.

1.4.3. V konaní nebolo sporným, že žalobca 4/ bol otcom nebohého G. B. a žalobcovia 1/-3/ boli jeho nevlastnými súrodencami.

1.5. Čo sa týka aktívnej legitímácie žalobcov 1/-4/ (namietanej zo strany žalovaného), priamym poškodeným pri dopravnej nehode bol nebohý G. B., ktorý bol porušením právnej povinnosti škodcu (šoféra motorového vozidla) bezprostredne zasiahnutý a v jeho sfére nastala najťažšia ujma, t. j. smrť v dôsledku dopravnej nehody. Pokiaľ ide o žalobcov 1/-4/, títo sú nepriamymi poškodenými, ktorí boli porušením právnej povinnosti škodcu pri zachovaní príčinnej súvislosti nepriamo zasiahnutí v právach na ich rodinný život, s čím sú spojené aj nároky nemajetkovej povahy uplatnené v prejednávanej veci.

1.5.1. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 18. februára 2010 sp. zn. 3Cdo/137/2008 a nález Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „ÚSČR“) sp. zn. I.ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015 i na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 17. februára 2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009.

1.5.2. Súd prvej inštancie prihliadol na preukázanú blízkosť rodinných vzťahov, pričom u žalobcu 4/ ide o blízkeho príbuzného (otca nebohého G. B.) a v prípade žalobcov 1/-3/ o súrodencov, ktorí žili s nebohým v spoločnej domácnosti, a teda je úplne prirodzené, že strata syna a súrodenca je spôsobilá privodiť im vážnu citovú ujmu a svedčí im aktívna vecná legitímácia v tomto konaní i napriek námietkam žalovaného.

1.6. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalovaného týkajúcu sa pasívnej vecnej legitímácie. Uviedol, že v posudzovanej veci je daná pasívna legitímácia žalovaného vzhľadom na konštantný právny názor najvyššieho súdu ohľadne pojmu škoda. [viď rozhodnutie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 11. októbra sp. zn. III ÚS 666/2016].

1.7. V súvislosti s námietkou premlčania vznesenou žalovaným súd prvej inštancie poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo/201/2021, ktorý konštatoval, že otázka premlčania bola vyriešená rozhodovacou praxou najvyššieho súdu [viď rozhodnutia sp.zn. 5Cdo/102/2017 a sp. zn. 7Cdo/252/2021 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 35/2020 a R 3/2022)], v ktorých dovolací súd konštatoval, že ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi), i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby, a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (ktorá má charakter lex generalis) a podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy (viď rozsudok najvyššieho súdu z 27. novembra 2012 sp. zn. 2Cdo/194/2011, publikovaný pod R 58/2014; uznesenie najvyššieho súdu zo 17. februára 2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009, rozsudok najvyššieho súdu z 29. novembra 2017 sp. zn. 8Cdo/24/2017, uznesenie ústavného súdu z 23. septembra 2013 č. k. IV. ÚS 542/2013 - 18).

1.7.1. Súd prvej inštancie zdôraznil, že právo poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. voči poisťovateľovi je právom majetkovej povahy a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pričom premlčacia doba začína plynúť za rok po poisťnej udalosti.

1.7.2. Keďže k dopravnej nehode došlo dňa 1. marca 2019 a pozostalí príbuzní si nemajetkovú ujmu uplatnili žalobou podanou dňa 7. júna 2022, ich nárok nemožno považovať za premlčaný, nakoľko premlčacia trojročná doba začala plynúť až rok po poisťnej udalosti, t. j. od 2. marca 2020 a uplynula by dňa 2. marca 2023. Keďže žaloba bola podaná na súde prvej inštancie dňa 7. júna 2022, bola podaná včas a nárok žalobcov 1/-4/ nie je premlčaný.

1.8. Podľa názoru súdu prvej inštancie, hĺbka a intenzita zásahu do súkromia žalobcov 1/-4/ vyplynula z toho, že žalobca 4/ stratil svojho najstaršieho syna a žalobcovia 1/-3/ svojho „veľkého“ brata, s ktorým vyrastali spoločne v jednej domácnosti, až kým nebohý G. B. neodišiel za prácou do Talianska, avšak aj odtiaľ sa pravidelne vracal do domácnosti svojho otca a finančne mu vypomáhal. Súd prvej inštancie nemal pochybnosť o tom, že smrť takéhoto blízkeho človeka (syna a súrodenca) je závažnou ujmu odôvodňujúcou priznanie nemajetkovej ujmy, a teda materiálnej satisfakcie, nakoľko smrť je ujmu, ktorá

je trvalá, nezvratiteľná a nenapraviteľná. Žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá značná nemajetková ujma na strane žalobcov 1/-4/, ktorých ochrana osobnosti bola porušená zásahom s neodstrániteľnými následkami.

1.8.1. Hoci v priebehu konania žalovaný spochybňoval intenzitu väzieb medzi nebohým a žalobcami 1/-4/, ako aj skutočnosť, či nebohý pred smrťou býval v spoločnej domácnosti so žalobcami 1/-4/, a to s poukazom na odlišnú výpoveď matky nebohého v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15C/4/2021, v ktorom matka nebohého (pani Bystrianska) vypovedala, že pred dopravnou nehodou žil jej syn s ňou v spoločnej domácnosti, bol nezamestnaný a ona mu finančne pomáhala. Tieto tvrdenia matky boli podľa názoru súdu prvej inštancie v konaní vyvrátené nielen výpoveďami žalobcov 1/-4/, ale aj potvrdením obce Ožďany, v ktorej nebohý žil a v ktorej aj naďalej žijú jeho príbuzní.

1.8.2. Súd prvej inštancie sa snažil v konaní vypočuť matku nebohého G. B. a konfrontovať ju s rozdielnymi výpoveďami žalobcov 1/-4/, avšak na jej úmrtie v priebehu konania nebolo možné tento žalovaným navrhovaný dôkaz už vykonať.

1.9. K výške nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uviedol, že zákon ani iný právny predpis nestanovuje maximálnu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a rozhodnutie o tomto nároku je tak plne ponechané na úvahu súdu. To znamená, že žiadna maximálna ani minimálna hranica výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je určená žiadnym právnym predpisom a určenie výšky náhrady v peniazoch posúdi súd so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, pretože ani úvaha súdu v danom smere nemôže byť svojvoľná. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určuje, pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy dve kritériá: 1/ závažnosť vzniknutej ujmy a 2/ okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

1.9.1. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, súd prvej inštancie prihliadol na to, že vzniknutá ujma (úmrtie blízkeho člena rodiny) je trvalá a tento stav je nezvratiteľný a nenapraviteľný, pričom súd prvej inštancie skúmal najmä intenzitu vzťahov žalobcov 1/-4/ s nebohým G. B., prihliadol na vek nebohého G. B. a vek pozostalých príbuzných (žalobcov 1/-4/), ako aj na zmenu, aká nastala v ich rodine po tragickej udalosti.

1.9.2. Súd prvej inštancie uviedol, že výška nemajetkovej ujmy, ktorú žalobcom 1/-4/ priznal, bola ustálená aj na základe okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom skúmal aj mieru zavinenia na strane nebohého G. B..

1.9.3. Súd poukázal na smernicu Európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 (ďalej len „smernica“) o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, kde z bodu 23 vyplýva, že najväčším úspechom platných právnych predpisov je zahrnutie každého cestujúceho vo vozidle do poistného krytia. Tento cieľ by bol ohrozený, kedy vnútroštátne právne predpisy alebo akékoľvek zmluvné ustanovenie obsiahnuté v poistnej zmluve vylučovalo cestujúcich z poistného krytia, pretože vedeli alebo mali vedieť, že vodič vozidla bol v čase nehody pod vplyvom alkoholu alebo inej omamnej látky. Cestujúci obyčajne nedokáže správne zhodnotiť hladinu intoxikácie vodiča. Cieľ odradenia osôb od toho, aby viedli vozidlo, keď sú pod vplyvom omamných látok sa nedosiahne znížením poistného krytia pre cestujúcich, ktorí sú poškodení pri nehodách motorových vozidiel. Krytie týchto cestujúcich v rámci povinného poistenia motorového vozidla nepredurčuje zodpovednosť, ktorú na seba mohli prevziať podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov, ani úroveň stanovenia výšky odškodneného škôd pri konkrétnej nehode.

1.9.4. Súd prvej inštancie v posudzovanej veci neaplikoval § 415 a § 441 Občianskeho zákonníka, nakoľko aplikácia uvedených zákonných ustanovení vo vzťahu k žalobcom 1/-4/ by bola v rozpore s cieľmi smernice, pričom povinnosťou súdu je vykladať právo eurokomformne. Nie je možné rovnakým spôsobom posudzovať zodpovednosť vodiča, ktorý viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, a teda mal vedomosť o tom, že po požití alkoholu bude viesť motorové vozidlo, čím môže ohroziť nielen seba, spolujazdca, ale aj iných účastníkov cestnej premávky, so zodpovednosťou spolujazdca (G. B.), ktorý si prisadol do motorového vozidla ako spolujazdec a navyše pred cestou nepožil žiadne alkoholické nápoje, čo vyplýva zo znaleckého posudku vypracovaného pre potreby trestného konania, a teda jeho úsudok o spôsobilosti vodiča viesť motorové vozidlo nebol nijako skreslený prípadným požitím alkoholu. Zároveň zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že u vodiča (nebohého J. B.) bola v čase smrti (v čase dopravnej nehody) zistená koncentrácia alkoholu v krvi a v moči v takej výške, ktorú možno hodnotiť ako ľahký, prípadne stredný stupeň opitosti, pričom pri takejto výške nemusí osoba po požití omamných látok evidentne vykazovať známky požitia alkoholu, a teda nebohý G. B. vôbec nemusel mal vedomosť o tom, že vodič, ku ktorému si prisadol pred jazdou, požil alkohol.

1.9.5. Žalovaný vedomosť nebohého G. B. o požití alkoholu vodičom nepreukázal, ani nenavrhol vykonať v tomto smere žiadne dôkazy. Naopak, aj vzhľadom na zákonnú legislatívu o zákaze vedenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, resp. omamných látok, mohol poškodený dôvodne predpokladať a spoliehať sa na rešpektovanie zákazu

požívať pred jazdou alkohol, či iné omamné látky zo strany vodiča. Len v prípade preukázanej vedomosti poškodeného G. B. o vodičovom požití alkoholu pred jazdou, by bolo na mieste pri posúdení odškodnenia pozostalých zohľadniť rozhodnutie nebohého prisadnúť si ako spolujazdec k takémuto vodičovi, čo však nebol tento prípad.

1.10. Súd prvej inštancie uviedol, že tragická dopravná nehoda ukončila život mladému človeku, ktorý mohol v budúcnosti viesť plnohodnotný život, a teda je nepochybné, že pre žalobcu 4/ ako otca bola smrť jeho najstaršieho syna otrasným zážitkom, ktorý výrazne zasiahol aj do jeho duševného zdravia a viedol k hlbokému a trvalému smútku, pričom je nepochybné, že žalobca 4/ tým zostal ochudobnený o momenty, ktoré sú pre rodiča vo vzťahu k synovi kľúčové (svadba, možnosť dožitia sa vnúčať, poskytnutie pomoci a opatery v starobe). Závažnosť vzniknutej ujmy tiež vyplýva z toho, že citové väzby medzi žalobcom 4/ a synom boli hlboké a intenzívne a usmrtením syna žalobcu 4/ došlo k trvalému pretrhnutiu medziľudských väzieb medzi ním a synom v rámci rodinného života, pričom silné puto a väzbu medzi ním a jeho synom potvrdil aj žalobca 3/ a táto skutočnosť vyplýva aj z potvrdenia obce. Súd prvej inštancie preto nemal nijakú pochybnosť o tom, že tento otrasný zážitok hlboko zasiahol do jeho života a táto neodstrániteľná ujma viedla u žalobcu 4/ k ľudsky prirodzenému smútku, ktorý pretrváva až do súčasnosti, čo bolo evidentné aj pri jeho výsluchu v priebehu konania, keď jeho výpoveď bola sprevádzaná plačom a prejavmi smútku a možno predpokladať, že s týmto smútkom sa žalobca 4/ nemusí vysporiadať nikdy.

1.10.1. Pri určení primeranej výšky súd prvej inštancie prihliadol aj na rozhodnutia o priznaní nemajetkovej ujmy v obdobných veciach iných súdov, kedy podrobnú komparáciu v súvislosti s priznanou výškou nemajetkovej ujmy vypracoval JUDr. Róbert Šorl, v článku Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, uverejnený v Bulletin advokácie č. 9 a 10/2017, kedy priznané nároky rodičom plnoletého dieťaťa žijúceho oddelene sa pohybujú od 5.000,- Eur do 16.500,-Eur (napr. rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 5C/63/2011 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Co/80/2017 - priznaná výška nemajetková ujma 74-ročnej matke 5.000,- Eur; rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/256/2011 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013 - priznaná výška nemajetkovej ujmy obom rodičom po 10.000,- Eur; rozsudok Okresného súdu Košice okolie sp. zn. 7C/117/2012 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/496/2016 - priznaná nemajetkovú ujmu matke 16.500,- Eur; rozsudok Okresného súdu Košice okolie sp. zn. 14C/147/2013 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/537/2016 - priznaná nemajetková ujma obom rodičom po 16.500,- Eur; rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 10C/56/2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/165/2017 - priznaná nemajetková ujma obom rodičom po 15.000,- Eur).

1.10.2. Berúc do úvahy všetky uvedené kritériá, ako aj skutočnosť, že v čase smrti už nebohý G. B. z dôvodu výkonu práce v zahraničí nežil so žalobcami 1/-4/, ale ich len navštevoval cca raz za mesiac, finančne im však vypomáhal, ako aj vzhľadom na komparáciu s rozhodnutiami súdov v obdobných veciach ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, súd považoval za primeranú nemajetkovú ujmu pre otca nebohého (žalobcu 4/) vo výške 10.000,- Eur.

1.11. I u žalobcu 3/ súd prvej inštancie skúmal obe kritériá, t. j. závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Vykonaným dokazovaním, a to výsluchom žalobcu 3/, ako aj výsluchom žalobcu 4/ súd prvej inštancie zistil, že vzťah medzi súrodencami bol veľmi dobrý, súrodenci si boli navzájom oporou, mali sa veľmi radi a tragickou nehodou stratil žalobca 3/ svojho najstaršieho brata, s ktorým aj po jeho odchode za prácou do Talianska zostal v kontakte a dokonca ho bol ako jediný z rodiny v Taliansku navštíviť. Jeho smrť vyvolala u žalobcu 3/ prirodzený smútok a stratu blízkeho človeka. Adekvátnu výšku nemajetkovej ujmy v danom prípade súd prvej inštancie ustálil na sumu 5.000,- Eur, pričom pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil právoplatné rozhodnutia súdov v obdobných veciach, kedy sa výška nemajetkovej ujmy priznaná plnoletému súrodencovi žijúcemu mimo domácnosti poskytuje v sume od 1.000,- Eur do 10.000,- Eur (napr. Krajský súd Košice v konaní sp. zn. 9Co/462/2016 priznal súrodencom nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- Eur; Krajský súd Nitra v konaní sp. zn. 9Co/8/2017 priznal bratovi nebohého nemajetkovú ujmu vo výške „5.0000,-Eur“; Okresný súd Nové Zámky v konaní sp. zn. 4C/119/2014 potvrdený Krajským súdom Nitra sp. zn. 7Co/286/2017 priznal sestre nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- Eur; Okresný súd Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 5C/38/2012 priznal staršiemu bratovi nebohého nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- Eur; Okresný súd Čadca v konaní sp. zn. 10C/98/2010 priznal bratom nebohého nemajetkovú ujmu každému vo výške 3.000,- Eur; Okresný súd Prešov v konaní sp. zn. 13C/63/2012 priznal nemajetkovú ujmu mladšiemu bratovi vo výške 4.000,- Eur).

1.11.1. Adekvátnu výšku nemajetkovej ujmy v danom prípade súd prvej inštancie ustálil na sume 5.000,- Eur (teda nižšej ako priznal žalobcovi 4/), pretože citová väzba medzi súrodencami nie je nikdy tak trvalá

a pevná ako medzi rodičom a dieťaťom a rovnako tak smútok zo strany súrodenca je neporovnateľný nad stratou dieťaťa, ktorú prežíva rodič, pričom tiež prihliadol na okolnosť, že nebohý G. B. ako plnoletý opustil spoločnú domácnosť a odišiel za prácou do Talianska, a preto aj zdieľanie spoločných záujmov a aktivít medzi súrodencami nebolo už v takom rozsahu a takej intenzity ako v čase, kedy nebohý žil v spoločnej domácnosti so svojimi súrodencami, pričom súd prvej inštancie prihliadol na požiadavku spravodlivosti a primeranosti.

1.12. Žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ súd prvej inštancie priznal nemajetkovú ujmu v rozsahu 700,- Eur, kde zohľadnil pokrvné puto medzi súrodencami, ako aj skutočnosť, že žalobkyňa 1/ stratila svojho najstaršieho brata, ktorý jej v budúcnosti mohol byť oporou, avšak z dôvodu, že k dopravnej nehode pri ktorej zahynul došlo v útlom veku žalobkyne 1/ a na tieto tragické okolnosti si nepamätá, v dôsledku čoho je logické, že ani nemôže intenzívne a bolestne prežívať smútok tak, ako ho prežívali jej otec a brat (žalobca 3/). Prihliadnuc na tieto individuálne okolnosti mal súd prvej inštancie za to, že u žalobkyni 1/ nie je dôvod na vyššiu sumu nemajetkovej ujmy, preto nad rámec sumy 700,-Eur súd prvej inštancie žalobu zamietol.

1.12.1. Žalobcovi 2/ súd prvej inštancie priznal výšku nemajetkovej ujmy len vo výške 700,-Eur, kedy zohľadnil pokrvné príbuzenstvo medzi nebohým a žalobcom 2/, ako aj skutočnosť, že žalobca s nebohým vyrastal v spoločnej domácnosti a stratil brata, ktorý mu mohol byť v budúcnosti oporou, no vzhľadom k tomu, že žalobca 2/ sa nezúčastnil ani jedného pojednávania, na ktorom by ho súd prvej inštancie mohol vypočuť a vyhodnotiť intenzitu jeho smútku a vzťahu s nebohým súrodencom, pričom mohol vychádzať len zo strohej a veľmi všeobecnej výpovede žalobcov 3/, 4/ o tom, že aj žalobca 2/ mal s nebohým bratom dobré vzťahy a jeho smrť ho zasiahla, v dôsledku nepreukázania takých skutočností, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy vo vyššom rozsahu, súd prvej inštancie nad rámec priznanej výšky nemajetkovej ujmy žalobu žalobcu 2/ zamietol.

1.13. Podľa názoru súdu prvej inštancie priznané náhrady nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov 1/-4/ zohľadňujú individuálne okolnosti spoločného rodinného života s nebohým G. B., nie sú likvidačné ani neprimerané, a teda nevedú k neprimeranému obohateniu príbuzných, pričom pri ich určení súd prvej inštancie prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti, za ktorých k nehode došlo, ako aj následku, ktorý je neodstrániteľný a nezvratný a zároveň každá priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy je porovnateľná aj s rozhodnutiami iných súdov v obdobných prípadoch, kedy došlo k zásahu do práv na súkromný a rodinný život spôsobený v súvislosti s dopravnou nehodou.

1.14. Hoci si žalobcovia 1/-4/ uplatnili aj zákonný úrok z omeškania vo výške 5,00% odo dňa doručenia ich žiadosti žalovanému o plnenie, súd prvej inštancie poukazujúc na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/100/2017, 7MCdo 16/2011, 6Cdo/183/2011, 1Cdo/15/1997), nemohol konštatovať jeho opodstatnenosť. Rozhodnutie súdu o povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má konštitutívne účinky, preto pred uplynutím parížskej lehoty určenej súdnym rozhodnutím - t. j. 3 dni sa žalovaný nemôže dostať do omeškania. Vzhľadom na uvedené súd prvej úrok z omeškania z nemajetkovej ujmy nepriznal a aj v tejto časti žalobu zamietol.

1.15. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) na základe zásady úspechu.

1.15.1. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie ústavného súdu z 8. februára 2017 sp. zn. I.ÚS 56/2017, z ktorého vyplýva, že ani nová právna úprava v podobe Civilného sporového poriadku nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodnej ako podľa doterajšej úpravy.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku I. a do závislého výroku o trovách konania (III. výrok), žalovaný podal včas odvolanie.

2.1. Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP.

2.2. Podľa jeho názoru je žalobný nárok žalobcov 1/-4/ premlčaný v celom rozsahu. Keďže zákon o PZP má osobitne upravenú premlčaciu dobu na uplatnenie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi, a teda sa má uplatniť na daný spor aj osobitná premlčacia doba, a to v zmysle § 15 ods. 2 zákona o PZP, ktorý odkazuje na § 106 Občianskeho zákonníka. Nie je možné dané ustanovenia osobitného právneho predpisu odignorovať a aplikovať ustanovenia všeobecného právneho predpisu, teda Občianskeho zákonníka tak, ako sa uvádza v rozsudku najvyššieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo/201/2021.

2.2.1. Žalobcom 1/-4/ mala vzniknúť nemajetková ujma dňa 1. marca 2019, pričom žaloba bola doručená súdu prvej inštancie dňa 8. júna 2022, preto je nárok žalobcov 1/-4/ v celom rozsahu premlčaný.

2.3. Ohľadne priznanej výšky nemajetkovej ujmy považoval rozhodnutie za nesprávne a jeho odôvodnenie za nedostatočné a arbitrárne.

2.3.1. V priebehu konania on uvádzal, že platná právna úprava neustanovuje výšku nemajetkovej ujmy, túto určuje len súd, avšak z hľadiska právnej istoty súdne rozhodnutia nemôžu byť „prekvapivé“ a priznávaná výška má byť pre povinnú stranu predvídateľná. Výška priznanej nemajetkovej ujmy musí byť primeraná, pričom rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Výška nemajetkovej ujmy by mala vychádzať z detailného dokazovania vzťahov medzi príbuznými a zomrelými, pričom by sa mala skúmať najmä intenzita ich vzťahu, vek zomrelých a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelých, okolnosti, za akých došlo k vzniku ujmy a pod. Bez akýchkoľvek pochybností smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatizujúca udalosť. Každý človek je jedinečná bytosť. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná v peniazoch. Napriek tomu však súd musí pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť na zásadu proporcionality a priznaná suma musí byť vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu primeraná.

2.3.2. Podľa jeho názoru je priznaná suma vzhľadom na okolnosti daného prípadu a rozhodnutia súdov SR v obdobných veciach neadekvátne.

2.4. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (odsek 39. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), nešlo o obdobné, resp. skutkovo podobné prípady a tieto prípady nemožno stotožniť, pričom súd prvej inštancie poukázal aj na také rozhodnutie, v ktorom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v značne nižšej sume.

2.4.1. V tejto súvislosti poukázal na to, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013 bola matke a otcovi nebohého priznaná nemajetková ujma po 10.000,- Eur, pričom žalobcovia prišli o svojho najstaršieho syna, s ktorým ich spájal silný emocionálny vzťah a takmer každodenná pomoc, napriek založeniu vlastnej rodiny. Súd prihliadal aj na okolnosti nehody (hrubé porušenie pravidiel cestnej premávky). Taktiež v prípade jedného zo žalobcov došlo k vážnemu a preukázateľnému zhoršeniu psychického a fyzického zdravia.

2.4.2. Ďalej rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/496/2016 bola priznaná nemajetková ujma pozostalej matke 13.600,- Eur s tým, že súd prihliadol na úzke citové väzby žalobkyň k nebohému otcovi a synovi, ktorý mal v čase úmrtia 50 rokov, bol v produktívnom veku, viedol aktívny život, poskytoval pomoc svojej ovdovenej matke, vytváral rodinné zázemie, bol oporou, živiteľom a najbližším príbuzným dcére.

2.4.3. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/537/2016 bola rodičom priznaná v dôsledku úmrtia maloletej dcéry nemajetková ujma, každému po 16.500,- Eur.

2.4.4. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/165/2017 bola rodičom priznaná nemajetková ujma, každému po 15.000,- Eur s tým, že došlo k úmrtiu 19 ročného jediného syna.

2.4.5. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Co/80/2017 bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 5.000,- Eur pre 74 ročnú matku.

2.5. Súd prvej inštancie pri priznaní nemajetkovej ujmy vychádzal z Potvrdenia obce Ožďany z 9. októbra 2023, pričom si osvojil len tie skutočnosti, ktoré argumentačne podporovali nároky žalobcov 1/-4/, z ktorého ale vyplýva, že práve žalobca 4/ finančne vypomáhal nebohému synovi. Uvedenú skutočnosť, že bezprostredne pred tragickou nehodou bolo potrebné finančne vypomáhať nebohému synovi, podporuje aj výpoveď pani K. I. (matky nebohého) v konaní, ktoré bolo vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15C/4/2021, kde uviedla: „pred dopravnou nehodou žil jej syn s ňou v spoločnej domácnosti, bol nezamestnaný a ona mu finančne pomáhala.“

2.5.1. Mal za to, že nebohý G. B. nebol pred dopravnou nehodou zamestnaný v Taliansku, čo nepriamo potvrdili žalobcovia 3/ a 4/ vo svojej výpovedi, a teda nebohý G. B. neposkytoval finančnú výpomoc žalobcom 1/- 4/, a teda nebola preukázaná finančná odkázanosť žalobcov 1/- 4/ na nebohého G. B..

2.6. Súd prvej inštancie v rámci skúmania okolnosti, za akých došlo k vzniku ujmy, nevzal do úvahy podstatnú okolnosť, a to, že nebohý G. B. si dobrovoľne prisadol do vozidla ako spolujazdec k vodičovi pod vplyvom alkoholu s tým, že súd prvej inštancie si osvojil v bode 10. odôvodnenia rozsudku charakteristické znaky práve ľahkého stupňa opitosti, ktorý zodpovedá koncentrácii alkoholu v krvi 1,25 g/kg. Avšak vo vzorke moču vodiča bola zistená koncentrácia alkoholu 1,64 g/kg, v danom prípade možno ustáliť stupeň opitosti ako stredný, ktorý je charakterizovaný nasledovne: „Psychomozorizovaný torika je už výrazne narušená - sú prítomné poruchy koordinácie a spomalenie telesných pohybov, znížená pozornosť. Afektivita (tj. približná reaktivita na podnety) je labilná - nálada sa môže buď zlepšiť, alebo naopak nastupuje celkový útlum (možno až k zaspaniu), možné aj kolísanie z oboch krajných polôh. Deliberácia jednania (zníženie zábran), opilecká sebevražednosť, agresivita.“ Nebohý teda spoluzavinil svoju škodu na živote tým, že si ako prepravovaná osoba sadla do vozidla vedeného vodičom pod vplyvom alkoholu, o čom vzhľadom na svoje osobné pomery a skutkové okolnosti vedieť

mal a mohol, a tak porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, preto bola dôvodná aplikácia § 441 Občianskeho zákonníka.

2.7. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie v prípade žalobcu 4/ pri určení nemajetkovej ujmy postupoval mylne a nevzal do úvahy to, že nebohý G. B. bol približne 3 roky v detskom domove, čo má priamy vplyv na intenzitu vzťahu so žalobcom 4/; žalobca 4/ nikdy nenavštívil nebohého syna v Taliansku, pričom pravidelnosť navštevovania medzi žalobcom 4/ a nebohým synom bola na minimálnej úrovni (možno raz za mesiac, možno na 3-4 dni v rámci mesiaca); nebohý G. B. si dobrovoľne prisadol do vozidla ako spolujazdec, a to k vodičovi pod vplyvom alkoholu; neexistencia finančnej alebo inej majetkovej závislosti žalobcu 4/ na nebohom synovi; neexistencia osobnej závislosti žalobcu 4/ na nebohom synovi; nepreukázanie žiadnych vážnejších následkov, akými sú v mnohých prípadoch zdravotné, resp. psychické problémy a pod.

2.7.1. Podľa jeho názoru je v prípade žalobcu 4/ priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy privysoká a nezodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy žalobcu 4/.

2.8. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal vo vzťahu k žalobcovi 3/ na rozhodnutia všeobecných súdov (odsek 41. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), nešlo o obdobné, resp. skutkovo podobné prípady a tieto prípady nemožno stotožniť, pričom súd prvej inštancie poukázal aj na také rozhodnutie, v ktorom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v značne nižšej sume.

2.8.1. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/462/2016 bola dvom súrodencom priznaná nemajetková ujma 6.000,- Eur a 4.000,- Eur, a to z dôvodu „išlo o súrodencov, ktorí sice viedli samostatné domácnosti, avšak pravidelne sa navštevovali, zaujímali sa o svoje súkromie, existovali medzi nimi silné citové a sociálne putá vytvorené v rámci ich rodinného života a úmrtím súrodenca medzi nimi došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov“.

2.8.2. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/8/2017 bola priznaná nemajetková ujma bratovi vo výške 5.000,- Eur, ktorý sa stýkal s nebohým najmenej zo všetkých žalobcov, pričom ostatní žalobcovia sa s ním stýkali počas jeho života častejšie, najmä dennodenne.

2.8.3. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/286/2017 bola sestre, ktorá nemala iných súrodencov, priznaná nemajetková ujma vo výške 10.000,- Eur. „S bratom mali harmonický vzťah, veľmi dobre spolu vychádzali, neboli medzi nimi žiadne konflikty. S bratom trávila víkendy, často sa stretávali aj s jeho družkou a s jej deťmi. Po smrti brata sa s jeho družkou stretávajú a udržiavajú ďalej kontakt.“

2.8.4. Rozsudkom Okresný súd Čadca sp. zn. 10C/98/2010 bola bratom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- Eur a rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/63/2012 bola maloletému bratovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- Eur.

2.9. Mal za to, že súd pri rozhodovaní v prípade žalobcu 3/ postupoval mylne a nevzal do úvahy podstatné okolnosti, t. j. nebohý G. B. bol približne 3 roky v detskom domove, čo má priamy vplyv na intenzitu vzťahu so žalobcom 3/; žalobca 3/ bol nevlastný súrodenec; žalobca 3/ len raz navštívil nebohého brata v Taliansku; pravidelnosť navštevovania medzi žalobcom 3/ a nebohým bratom na minimálnej úrovni (možno raz za mesiac, možno na 3-4 dni v rámci mesiaca), neexistencia finančnej alebo inej majetkovej závislosti žalobcu 3/ na nebohom bratovi, nebohý G. B. si dobrovoľne prisadol do vozidla ako spolujazdec, a to k vodičovi pod vplyvom alkoholu, neexistencia osobnej závislosti žalobcu 3/ na nebohom bratovi; nepreukázanie žiadnych vážnejších následkov, akými sú v mnohých prípadoch, napr. zdravotné, či psychické problémy a pod.

2.9.1. Podľa jeho názoru žalobcovi 3/ priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy je privysoká a nezodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy žalobcu 3/.

2.9.2. Ďalej poukázal na to, že rozhodnutím Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/80/2017 súd bratom priznal nemajetkovú ujmu po 3.000,- Eur, resp. rozhodnutím Okresného súdu Rožňava sp. zn. 9C/126/2014 súd súrodencom priznal nemajetkovú ujmu po 1.500,- Eur.

2.10. Žalobkyňa 1/ vo výpovedi uviedla, že si na nebohého brata nespomína, nepreukázala zásah do jej osobnostných práv, nepreukázala intenzitu vzťahu s nebohým bratom, čoho následkom neuniesla dôkazne bremeno, a teda nepreukázala vznik akejkoľvek nemajetkovej ujmy. Preto mal za to, že žalobkyni 1/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevznikol.

2.11. Žalobca 2/ sa ani raz nezúčastnil súdneho pojednávania, nepreukázal výpoveďou zásah do jeho osobnostných práv, nepreukázal intenzitu vzťahu s nebohým obratom, čoho následkom neuniesol dôkazne bremeno, a teda nepreukázal vznik akejkoľvek nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na uvedené mal za to, že žalobcovi 2/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevznikol.

2.12. Vo vzťahu k trovám konania namietal, že súd prvej inštancie priznal žalobcom 1/-4/ voči nemu nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % z prisúdených súm, čo je v rozpore s § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len

„ vyhláška“). Tarifnou hodnotou pre účely výpočtu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy je teda suma vo výške 2.000,- Eur.

2.13. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanému voči žalobcom 1/-4/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, alternatívne žalobu voči žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ zamietol a uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 3/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- Eur, žalobcovi 4/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- Eur a priznal žalobcom 3/ a 4/ nárok na náhradu trov konania v súlade s vyhláškou.

3. Žalobcovia 1/-4/ sa k odvolaniu žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie nevyjadрили.

4. Podľa § 234 ods. 2 CSP ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

4.1. Podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania

5. Opraviť rozhodnutie súdu postupom upraveným v ustanovení § 224 CSP je možné len v prípade, ak ide celkom zjavne o zrejmu chybu v písaní alebo v počítaní, alebo o také chyby, ktoré sú ako zrejme nesprávnosti obsiahnuté v rozhodnutí súdu, pričom zrejmosť takejto nesprávnosti pri vyhotovení rozhodnutia vyplýva z iných súvislostí vyplývajúcich zo spisového materiálu a priebehu konania.

5.1. V predmetnom prípade došlo k zrejmej nesprávnosti pri písomnom vyhotovovaní opravného uznesenia súdu prvej inštancie z 1. augusta 2025 č. k. 11C/41/2022-423, ktoré v záhlaví a vo výroku obsahuje nesprávne priezvisko maloletej žalobkyne 1/, a to „B.“, hoci správne priezvisko maloletej žalobkyne 1/ je „B.“.

5.2. Na základe uvedeného potom krajský súd odstránil postupom podľa § 224 CSP v záhlaví a vo výroku (v enunciáte) opravného uznesenia súdu prvej inštancie z 1. augusta 2025 zrejmu nesprávnosť týkajúcu sa priezviska maloletej žalobkyne 1/.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v medziach daných § 379 CSP a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami zo 14. februára 2025 a z 1. augusta 2025 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 700,-Eur, žalobcovi 3/ sumu 5.000,- Eur a žalobcovi 4/ sumu 10.000,- Eur (časť I. výroku), potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP a v časti závislého výroku o trovách konania žalobcov 1/, 3/, 4/ (časť III. výroku) zmenil (§ 388 ods. 1 CSP). Zároveň odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcovi 2/ (časť I. výroku) vrátane závislého výroku o trovách konania žalobcu 2/ (časť III. výroku) zrušil podľa 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

7. Predmetom sporu je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcov 1/-4/ z dôvodu usmrtenia nebohého G. B., ktorý zomrel na následky zranení utrpенých pri dopravnej nehode dňa 1. marca 2019, ktorú spôsobil nebohý J. B. protiprávnym konaním.

8. Žalobcovia 1/-4/ uplatnili svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v pozícii poisťovateľa podľa § 15 ods. 1 ZoPZP.

9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalovaný v konaní na súde prvej inštancie vzniesol námietku premlčania.

10. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom do 31. júla 2024 na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

11. Odvolací súd (zhodne s názorom súdu prvej inštancie) konštatuje, že v posudzovanej veci pokiaľ ide o premlčanie priameho nároku poškodeného voči poisťovni (§ 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z.), nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) je nárokom hrađeným z povinného zmluvného poistenia

podľa zákona č. 381/2001 Z. z., a preto v takýchto prípadoch je potrebné prihliadať na § 104 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

11.1. Súd prvej inštancie správne poukázal (viď odsek 36. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) na ustálenú rozhodovaciu prax dovolaciú súdu ohľadne premlčania priameho nároku poškodeného voči poisťovni (§ 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z.), vychádzajúc z rozsudku najvyššieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 4Cdo/201/2021, z ktorého vyplýva, že právo poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. voči poisťovateľovi je právom majetkovej povahy a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pričom premlčacia doba začína plynúť za rok po poistnej udalosti.

12. Odvolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2022 sp. zn. 7Cdo/ 252/2021, ktoré je publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 3/2022, ktorého právna veta znie: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka).“

13. Z uvedeného vyplýva, že právo poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. voči poisťovateľovi je právom majetkovej povahy a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pričom premlčacia doba začína plynúť za rok po poistnej udalosti.

14. V posudzovanej veci došlo k dopravnej nehode dňa 1. marca 2019, pričom nebohý spolujazdec G. B. zomrel na následky nehody dňa 1. marca 2019. Keďže žalobcovia 1/-4/ si svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili žalobou na súde prvej inštancie dňa 7. júna 2022, závery súdu prvej inštancie o nedôvodnosti vznesenej námietky premlčania sú súladné s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu.

15. Odvolací súd konštatuje, že predmetom ochrany osobnosti v zmysle § 11 OZ sú najmä imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka, pričom jednotlivé predmety ochrany osobnosti v občianskom práve predstavujú práva na ochranu života, zdravia a telesnej integrity, cti a ľudskej dôstojnosti, súkromia, mena a prejavov osobnej povahy.

16. Občianskoprávna ochrana osobnosti nadväzuje na ústavné princípy. Ústava v Čl. 14 a nasl. zakotvuje základné ľudské práva a slobody. Pokiaľ ide o právo na súkromie, toto zahŕňa širokú oblasť týkajúcu sa súkromného života, intímnej sféry, vnútorného myšlienkového alebo citového života človeka. Týka sa života v rodine, vzťahov k inej osobe, s ktorou je v úzkom citovom, priateľskom alebo obdobnom vzťahu. Právne predpisy v tomto zmysle poskytujú ochranu aj právu na súkromie a právu na rodinný život.

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami. Obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama osebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. V prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život. Ako bolo uvedené, súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami.

18. Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma. Z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti: a/ neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu, b/ opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu, c/ opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie)

je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú.

19. Ustanovenie § 13 ods. 1 OZ umožňuje postihnutej fyzickej osobe domáhať sa ochrany proti subjektu zásahu, a to najmä, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky zásahu a aby bolo dané primerané zadosťučinenie, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, t. j. nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny alebo reparačný, ale špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, a preto ju nemožno vyjadriť a vyčíslieť v peniazoch. V prípade, ak by už toto zadosťučinenie nebolo postačujúce, umožňuje § 13 ods. 2 OZ súdu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá náhrada má satisfakčnú funkciu a jej účelom je vyvážiť a zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu peňažnou formou, pričom výška takejto peňažnej náhrady závisí od voľnej úvahy súdu (ktorá však nemôže byť svojvoľou), tzn. súd podľa svojej úvahy určí, aké zadosťučinenie v peniazoch po splnení zákonom predpokladaných podmienok považuje za primerané vzniknutej ujme (§ 13 ods. 3 OZ), pričom musí prihliadať na dve hľadiská, a to vážnosť spôsobenej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

20. Odvolací súd konštatuje, že protiprávnym konaním nebohého J. B. došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov 1/, 3/, 4/, a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou G. B. natrvalo narušený.

20.1. Odvolací súd poukazuje na to, že žalobcovia 1/, 3/, ktorí boli nevlastnými súrodencami nebohého G. B. (mali s nebohým G. B. spoločného otca - žalobcu 4/) a žalobca 4/ (otec nebohého G. B.) boli blízkymi osobami nebohého G. B. podľa § 116 OZ, z ktorého vyplýva: „Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby seba navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.“

20.2. V konaní bolo preukázané, že medzi nebohým G. B. a medzi žalobcami 1/, 3/, 4/ boli vytvorené vzájomné sociálne, morálne, citové, kultúrne vzťahy v rámci ich súkromného a rodinného života. Smrťou syna a brata pri dopravnej nehode spôsobenej zavinením nebohého J. B. došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spolužitia, a teda k pretrhnutiu najintenzívnejších interpersonálnych väzieb. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov 1/, 3/, 4/ neodstrániteľná. Skutočnosť, že žalobcovia 1/, 3/, 4/ neboli existenčne závislými osobami od nebohého G. B., nemá vplyv na citovú ujmu žalobcov 1/, 3/, 4/, ich emocionálne útrapy, smútok, pocity stresu, frustrácie. Strata blízkej osoby (syna, brata) protiprávnym konaním nebohého J. B. spôsobila pretrhnutie citových väzieb v najbližších medziľudských vzťahoch, pričom žalobcovia 1/, 3/, 4/ (pozostalé osoby) prišli o možnosť tieto vzťahy ďalej rozvíjať, čím došlo k zásahu do práva na rodinný život ako integrálnej súčasť súkromného života chráneného ustanoveniami o ochrane osobnosti. Citové väzby a vzťahy s inými ľuďmi tvoria centrálny obsah ľudského života, a teda zásah do tohto okruhu špecifických medziľudských vzťahov spôsobujúci smrť blízkej osoby je súčasne zásahom do práva usporiadať si vlastný život podľa svojich predstáv, do spoločných plánov.

20.3. Nečakaným úmrtím nebohého G. B. došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život) žalobcov 1/, 3/, 4/, pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov 1/, 3/, 4/ neodstrániteľná.

21. Podľa názoru odvolacieho súdu sa žalobcovia 1/, 3/, 4/ oprávnene domáhali práva na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. OZ), pretože morálna satisfakcia (§ 13 ods.1 OZ) nie je v danom prípade postačujúca.

22. Občiansky zákonník neurčuje minimálnu ani maximálnu hranicu nemajetkovej ujmy. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu.

22.1. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu mimo rámec akejkoľvek kontroly. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol neoprávnený zásah vyvolať.

22.2. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah. Priznané finančné plnenie by nemalo mať pre zodpovednú osobu likvidačný charakter.

23. „Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“ (viď rozsudok najvyššieho súdu z 28. apríla 1998 sp. zn. 1 Cdo 89/97, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 29/2001).

24. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského života, pretože tento má nevyčísľiteľnú hodnotu, ale jej cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života, tzn. nemôže teda na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

24.1. Pokiaľ je v konaní preukázaný harmonický rodinný vzťah s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, je pochopiteľné, že náhla a nečakaná smrť jedného z rodinných príslušníkov spôsobí pozostalým nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale zároveň stratu možnosti viesť s nebohcou osobou súkromný život. Pozostalí túto stratu prežívajú len veľmi ťažko a často sa takáto udalosť môže premietnuť do ich psychického zdravia s nenávratnými dôsledkami. Vzhľadom na závažnosť ujmy v dôsledku pretrhnutia medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života pozostalých, a tým intenzívneho zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je možná len morálna satisfakcia, je na mieste, aby pozostalí po obeti boli zároveň finančne vykompenzovaní, hoci žiadna suma nedokáže vyrovnáť pretrvávajúcu bolesť a sklamanie zo smrti blízkeho. Oprávnenými osobami v prípade autonehody sú teda, napríklad otec, matka, partner, deti, starí rodičia, ale aj osoby, ktoré nemajú rodinnú príbuznosť, no ujma je natoľko závažná, že vznikla potreba náhrady nemajetkovej ujmy.

25. Pokiaľ žalovaný uviedol, že matka nebohého G. B. (nebohá K. I.) v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 15C/4/2021 tvrdila, že ona žila s nebohým G. B. v spoločnej domácnosti, nebohý G. B. bol nezamestnaný a ona mu finančne vypomáhala, súd prvej inštancie správne poukázal na to, že tieto tvrdenia nebohej K. I. boli v konaní vyvrátené dôkazmi, a to najmä výsluchom žalobcov 3/, 4/, ale aj Potvrdením obce Ožďany z 9. októbra 2023 (č. I. 308 spisu), pričom tvrdenia nebohej K. I. v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15C/4/2021 nebolo možné konfrontovať z dôvodu jej úmrtia.

25.1. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia 1/, 3/, 4/ neboli osobami finančne odkázanými na výživu nebohého G. B., na čo súd prvej inštancie prihliadol aj pri určení výšky nemajetkovej ujmy.

26. Podľa názoru odvolacieho súdu, skutočnosti, na ktoré žalovaný poukázal v odvolaní, t. j. že žalobca 4/ nenavštívil v Taliansku nebohého G. B. a žalobca 3/ navštívil nebohého G. B. jedenkrát v Taliansku, resp. že nebohý G. B. bol v detstve umiestnený v detskom domove a žalobcovia 1/, 3/ boli nevlastnými súrodencami, nemali vplyv na preukázanie intenzity vzťahov medzi žalobcami 1/, 3/, 4/, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovia 1/, 3/, 4/ s nebohým G. B. udržiavali pravidelný kontakt, a to pri jeho pravidelných návštevách v spoločnej domácnosti žalobcov 1/, 3/, 4/ a pri telefonickom kontakte s ním, a tak rozvíjali vzájomné citové a rodinné väzby.

27. Pokiaľ žalovaný uviedol, že žalobcovia 3/, 4/ nemali zdravotné ani psychické problémy, z výsluchu žalobcu 4/ vyplynulo, že v dôsledku smrti nebohého bol v nemocnici, „z tej nehody som sa psychicky zrútil“, „ja nedokážem ísť na cintorín za synom“, pričom i pri výsluchu na pojednávaní žalobca 4/ plakal

(viď Zápisnica o pojednávaní z 12. júla 2023; č. I. 281 a nasl. spisu) s tým, že žalobca 3/ pri svojom výsluchu poukázal na to, že „kedy sa stala táto nehoda, som to veľmi zle znášal, nemohol som spávať, často som plakal a veľmi mi aj v súčasnosti chýba.“ (viď Zápisnica o pojednávaní z 13. septembra 2023; č. I. 289 a nasl. spisu).

28. Odvolací súd konštatuje, že maloletá žalobkyňa 1/ v čase smrti nebohého G. B. mala 4 roky, preto je prirodzené, že vzhľadom i na jej vek pri výsluchu (vo veku 8 rokov) uviedla, že si na nebohého G. B. nespomína, avšak z výsluchu žalobcu 4/, ktorý na otázku súdu prvej inštancie, ako reagovali ostatné deti na správu o tom, čo sa stalo (smrť nebohého G. B. - poznámka odvolacieho súdu) uviedol: „Všetci to brali ako smutnú správu, všetci sme plakali, iné sme už nemohli robiť. Určitú dobu deti ani do školy nechodili cca 2 týždne. Stávalo sa, že v noci malá vykrikovala zo spania Tibi, Tibi. Často spomínala na to, ako sa hrávali spolu s ním cez deň. Ja som to nedokázal ani počúvať a vždy som radšej odišiel z domu.“ (viď Zápisnica o pojednávaní z 12. júla 2023; č. I. 281 a nasl. spisu).

28.1. Žalobca 3/ pri svojom výsluchu ohľadne vzťahu nebohého G. B. a maloletej žalobkyne 1/ uviedol: „Aj keď si moja sestra nepamätá, môj nebohý brat ľúbil aj svoju sestru. Pamätám si na to, že všeličo jej kupoval a spolu sa hrávali.“ Na otázku súdu prvej inštancie, ako vnímala maloletá žalobkyňa 1/ udalosti v čase nehody a pohrebu, či sa pýtala na nebohého G. B., žalobca 3/ uviedol: „Samozrejme sa aj moja sestra dovedala, kde je brat, pýtala sa na neho, keď sme jej to povedali, veľmi zle to na ňu doťahlo. Takisto bola veľmi smutná, aj plakala za ním.“

29. Pokiaľ žalovaný vyčítal súdu prvej inštancie výšku priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy u žalobkyne 1/ vo výške 700,- Eur, u žalobcu 3/ vo výške 5.000,- Eur a u žalobcu 4/ vo výške 10.000,- Eur, týmto záverom z hľadiska ich správnosti nemožno nič vyčítať.

29.1. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodovaciu prax všeobecných súdov (viď odseky 39., 41. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), pričom uviedol, že sumy, ktoré sú slovenskými súdmi priznávané rodičom nebohého plnoletého dieťaťa sa pohybujú od 5.000,- Eur 16.500,- Eur a súrodencom nebohého v sume 1.000,- Eur do 10.000,- Eur, pričom súd prvej inštancie postupoval v súlade s nálezom ústavného súdu z 5. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017, publikovaného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 46/2017, z ktorého vyplýva: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“

29.2. Pokiaľ žalovaný uviedol odlišnosti v skutkových okolnostiach súdom prvej inštancie uvedených rozhodnutí všeobecných súdov, odvolací súd konštatuje, že každý prípad má individuálne okolnosti, každá náhla strata blízkeho človeka pri dopravnej nehode má iný vplyv na prežívanie bolesti, smútku, pocitu bezmocnosti, postrádania blízkeho človeka, preto nie je možné žiadny prípad straty blízkeho človeka stotožniť s iným prípadom straty blízkeho človeka, keďže každý človek je jedinečnou osobnosťou a každý človek prežíva svoj život (vrátane smútku) iným spôsobom. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne poukázal na výšky súm nemajetkovej ujmy priznávaných všeobecnými súdmi Slovenskej republiky s tým, že súd prvej inštancie pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na špecifickosť a individualitu prejednávanej veci.

29.2.1. I v uznesení z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/73/2021 k otázke výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy najvyšší súd uviedol, že „otázka výšky priznanej náhrady je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej konkrétnej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady.“

29.3. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2022 sp. zn. 3CdoGp/1/2016, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2015 sp. zn. 20 Co 183/2014, ktorým Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou z 21. februára 2014 č. k. 5C 38/2012-159, ktorým bola uložená povinnosť žalovanému 1/ a žalovanému 2/ (Allianz-Slovenskej poisťovni, a. s.) povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ (rodičom nebohého poškodeného) nemajetkovú ujmu každému z nich v sume 15.000,- Eur a žalobcovi 3/ (bratovi nebohého poškodeného) nemajetkovú ujmu v sume 5.000,- Eur.

29.3.1. Najvyšší súd uznesením z 30. októbra 2024 sp. zn. 8Cdo/32/2023 odmietol dovolanie žalobkyň 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2022 sp. zn. 7Co/60/2021, ktorým

Krajský súd v Bratislave potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava zo 6. októbra 2020 č. k. 20C/37/2016-245, ktorým bola uložená žalovanému (Allianz-Slovenskej poisťovni, a. s.) povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ (matke nebohej poškodenej) nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- Eur a žalobkyni 2/ (sestre nebohej) sumu 7.000,- Eur.

29.3.2. Z uznesenia najvyššieho súdu z 12. júla 2017 sp. zn. 5Cdo/220/2015 vyplýva, že najvyšší súd dovolanie žalovaného 1/ odmietol proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. júna 2014 sp. zn. 12Co/89/2013, ktorým Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudok Okresného súdu Poprad zo 17. mája 2013 č. k. 17C/19/2011-119, ktorým bola uložená povinnosť žalovaným 1/, 2/ a žalovanému 3/ (KOOOPERATIVE poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group) spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ (rodičom nebohého poškodeného) náhradu nemajetkovej ujmy každému osobitne 10.000,- Eur.

29.3.3. Najvyšší súd uznesením z 29. januára 2019 sp. zn. 5Cdo/178/2018 odmietol dovolanie žalovaného (Komunálnej poisťovne, a. s. Vienna Insurance Group) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. augusta 2017, ktorým Krajský súd v Žiline potvrdil rozsudok Okresného súdu Námestovo z 18. októbra 2016 č. k. 10C/56/2014-144, ktorým bola uložená povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcom 1/, 2/ (rodičom nebohého poškodeného) náhradu nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov 1/, 2/ v sume 15.000,- Eur.

29.4. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd považoval priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú, zohľadňujúcu konkrétne okolnosti danej veci, pričom závery súdu prvej inštancie pri posudzovaní otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy boli výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností v konkrétnom spore, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd prvej inštancie viedol k prijatiu rozhodnutia o výške nemajetkovej ujmy u žalobcov 1/, 3/, 4/ a nepredstavujúcu ani prostriedok neprípustného obohacovania. Priznaná výška je preto spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a konkrétnymi východiskami a závermi zdôvodnenom základe a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v iných porovnateľných prípadoch.

30. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že v posudzovanej veci bolo potrebné prihliadnuť na porušenie všeobecnej preventívnej povinnosti počínať si tak, aby sa nikomu neškodilo (neminem laedere) podľa § 415 OZ na strane nebohého G. B. s poukazom na to, že bol spolujazdcom v motorovom vozidle, ktorého vodič (nebohý J. B.) bol pod vplyvom alkoholu, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne prihliadol na Znalecký posudok č. 18/2019 (L. M. N.) a č. 3/2019 (L. K. N.) z 11. apríla 2019 (č.l.181 a nasl. spisu vedeného na OR PZ v Lučenci, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania ČVS:ORP-157/1-VYS-LC-2019), z ktorého vyplýva, že u nebohého vodiča J. B. bola zistená vo vzorke krvi koncentrácia etanolu v krvi 1,25 g.kg-1 (‰) a vo vzorke moču koncentrácia etanolu 1.63g.kg-1 (‰) a tento stav podľa znaleckého posudku bolo možné hodnotiť ako ľahký prípadne stredný stupeň opitosti, pričom osoba môže mať už zjavne zmenené správanie v zmysle oslabenia morálnych zábran, čo sa môže prejavovať precenením svojich schopností, prípadne sa môže ovplyvnenie prejavovať únavou až spavosťou. Takisto je značne zhoršené senzorické vnímanie najmä v zmysle oslabenia priestorového vnímania, adaptácie zraku na svetlo a tmu, významne sa predlžuje reakčný čas na zrkové a sluchové podnety.

30.1. Odvolací súd (zhodne s názorom súdu prvej inštancie) konštatuje, že v konaní žalovaným nebolo preukázané, že by nebohý G. B. (u ktorého nebolo znaleckým dokazovaním preukázané požitie alkoholu v krvi alebo v moči) mal vedomosť o požití alkoholických nápojov nebohým J. B., resp. bol prítomný pri požití alkoholických nápojov nebohým vodičom J. B., eventuálne nebohý vodič J. B. vôbec vykazoval známky opitosti a akým spôsobom sa u nebohého J. B. prejavil ľahký/stredný stupeň opitosti, keďže ľahký (eventuálne) stredný stupeň opitosti sa môže (ale nemusí) prejavovať precenením schopností, únavou alebo spavosťou, čo bežný laik môže pripísať iným faktorom ako požitiu alkoholických nápojov.

30.2. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie postupoval správne, keď v posudzovanej veci neprihliadol na žalovaným namietané porušenie všeobecnej preventívnej povinnosti u nebohého G. B., resp. zavinenie poškodeného (nebohého G. B.) podľa § 441 OZ.

31. Vo vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy žalobcom 2/ odvolací súd uvádza, že každý zo žalobcov 1/-4/ si uplatnil svoj osobitný nárok voči žalovanému, preto každý zo žalobcov 1/-4/ bol povinný preukázať, že mu vznikol nárok voči žalovanému titulom náhrady nemajetkovej ujmy, teda i žalobca 2/. 31.1. Keďže žalobca 2/ sa nielen nezúčastňoval pojednávania v konaní pred súdom prvej inštancie, ale sa ani len nevyjadril k intenzite vzťahu s nebohým G. B., ani k tomu, aký vplyv mala na žalobcu 2/ smrť nebohého G. B., preto ak súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcovi 2/ zohľadnil jedine pokrvné príbuzenstvo medzi nebohým G. B. a žalobcom 2/, skutočnosť, že žalobca

2/ s nebohým G. B. vyrastal v spoločnej domácnosti, a teda žalobca 2/ stratil brata, ktorý mu mohol byť v budúcnosti oporou, je podľa názoru odvolacieho súdu nepostačujúce nielen pre zistenie závažnosti ujmy, ktorá eventuálne žalobcovi 2/ vznikla v súvislosti s úmrtím jeho brata, ale aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá musí odzrkadľovať konkrétne a preukázané okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

31.1.1. Odvolací súd zdôrazňuje, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je síce predmetom voľnej úvahy súdu, avšak aj táto úvaha podlieha hodnoteniu. Súd preto musí vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na celkom konkrétnych a preskúmateľných dôkazoch, hľadiskách a úvahách. Základom pre možnosť uplatnenia voľnej úvahy súdu je preto zistenie a jasné označenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvalitatívnom a kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. To však odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznaniu nemajetkovej ujmy žalobcovi 2/ neumožňuje

32. Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami zo 14. februára 2025 a z 1. augusta 2025 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 700,- Eur, žalobcovi 3/ sumu 5.000,- Eur a žalobcovi 4/ sumu 10.000,- Eur (časť I. výroku), potvrdiť (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

33. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami zo 14. februára 2025 a z 1. augusta 2025 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti závislého výroku o trovách konania žalobcov 1/, 3/, 4/ (časť III. výroku) tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1/, žalobcovi 3/, žalobcovi 4/ náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, a to podľa § 388 CSP.

33.1. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva, že súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

33.2. V posudzovanej veci výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, preto odvolací súd v posudzovanej veci poukazuje na uznesenie ústavného súdu z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 56/2017, z ktorého vyplýva: „Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.“

33.2.1. „Zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepcne celkom odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 Civilného sporového poriadku súdom nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.“ (nález ústavného súdu zo 4. februára 2021 č. k. III. ÚS 475/2018).

33.3. Pokiaľ súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahraďovať žalobcom 1/, 3/ 4/ trovy konania v rozsahu 100% z prisúdených súm, nepostupoval správne.

33.3.1. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie ústavného súdu z 11. júla 2024 č.k. III.ÚS 356/2024-13, z ktorého vyplýva:...(„) Záver okresného súdu o potrebe použitia § 10 ods. 8 advokátskej tarify vychádzajúci z faktu, že v danej veci ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ochrana osobnosti), je ústavne konformný. Základom nároku bolo právo na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom do osobnostných práv sťažovateľov usmrtením ich blízkej osoby pri dopravnej nehode. To, že sa pri výklade § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení uplatní eurokonformný (napĺňajúci implementačné kritériá)

výklad pojmu „škoda“ ako výklad extenzívny, aby bolo možné nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vôbec priznať, ešte neznamená, že rovnaká kategorizácia musí byť použitá aj vo vzťahu k náhrade trov právnej pomoci a v tejto aplikačnej rovine oproti výslovnému zneniu ustanovenia advokátskej tarify ako všeobecne záväzného predpisu, ktoré dosiaľ nebolo dotknuté derogačným nálezom ústavného súdu pre nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily (IV. ÚS 352/2022). Výklad, podľa ktorého tarifnou hodnotou na výpočet odmeny je 2 000 eur, keďže ide o nárok majúci základ v zásahu do osobnostných práv, v dôsledku ktorého sa požaduje náhrada nemajetkovej ujmy, má priamu oporu v znení § 10 ods. 8 advokátskej tarify (v znení účinnom v rozhodujúcom období, pozn.), ktorá explicitne ustanovuje výšku tarifnej hodnoty sumou 2 000 eur. Okresný súd nemusel rozsiahlo odôvodňovať, prečo sa od jej jasne formulovaného ustanovenia neodklonil, podrobnejšie odôvodnenie by bolo potrebné práve v opačnom prípade. Navyše, nárok bol priznaný proti všetkým trom žalovaným ako zaviazaným spoločne a nerozdielne, čím sa hmotnoprávne zjednotilo postavenie poisťovne ako žalovanej 3 s postavením žalovaných 1 a 2 (ide o nárok priznaný na rovnakom právnom podklade zásahu do osobnostných práv). Advokátska tarifa v § 10 ods. 8 explicitne určila druhovým vymedzením hmotnoprávneho základu uplatňovaného nároku konania, v ktorých je tarifná hodnota v sume 1 000 eur, resp. v sume 2 000 eur, a to bez ohľadu na uplatnenú, resp. priznanú výšku nároku, ako aj na označenie nároku podkladovým právnym predpisom ako ujmy alebo škody (prípadne inak). Ide o konania vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva.“

34. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.“

34.1. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z § 255 ods. 1 CSP.

34.2. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

34.3. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia 1/, 3/, 4/, zásadne by teda mali nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože však zo súdneho spisu odvolací súd nezistil, že by žalobcom 1/, 3/, 4/ v odvolacom konaní nejaké účelne vynaložené trovy vznikli, odvolací súd im náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

35. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami zo 14. februára 2025 a z 1. augusta 2025 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) v časti výroku o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcovi 2/ (časť I. výroku) vrátane závislého výroku o trovách konania žalobcu 2/ (časť III. výroku) zrušil podľa 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec mu v tomto rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

36. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie postupovať vo vyššie odvolacím súdom naznačenom smere a po vykonaní náležitého dokazovania vo veci opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy po ustálení, či žalobcovi 2/ bolo úmrtím nebohého G. B. skutočne zasiahnuté do jeho osobnostného práva (§ 11 OZ) s tým, že súd prvej inštancie rozhodnutie riadne odôvodní v súlade s ustanovením § 220 ods. 1, 2 CSP.

37. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

38. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania vo vzťahu k žalobcovi 2/ (§ 396 ods. 3 CSP).

39. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie (II. výrok) v spojení s opravnými uzneseniami zo 14. februára 2025 a z 1. augusta 2025 v znení opravy (I. výrok rozsudku odvolacieho súdu) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 veta prvá CSP).

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Podľa ustanovenia § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

Odvolací súd poučuje strany v zmysle ustanovenia § 160 CSP o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou a o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o predbežné poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov.